

V SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
KURSÓW WYŻSZYCH DLA KOBIET
IM. A. BARANIECKIEGO

za rok szkolny 1903/4, istnienia XXXVI

W KRAKOWIE
NAKŁADEM KURSÓW WYŻSZYCH IM. A. BARANIECKIEGO
DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELL.
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1905.

V SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
KURSÓW WYŻSZYCH DLA KOBIET

IM. A. BARANIECKIEGO

za rok szkolny 1903/4, istnienia XXXVI

W KRAKOWIE
NAKŁADEM KURSÓW WYŻSZYCH IM. A. BARANIECKIEGO
DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELL.
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1905.

1. Profesorowie.

W roku szkolnym 1903/4 wykładali lub nauczali na Kursach:

- Dr. N. Cybulski, prof. Uniw., wykładał fizyologię;
Dr. W. Czermak, prof. Uniw., wykładał historję polską;
M. Dubiecki, wykładał literaturę polską;
Dr. S. Droba, wykładał higienę;
B. Gustawicz, prof. gimn., wykładał geografję i kosmografję;
R. Gutwiński, prof. gimn., wykładał mineralogję z geologją;
Dr. S. Grabski, doc. Uniw., wykładał ekonomję polityczną;
W. Kulczyński, członek Akad. Umiej., wykładał zoologję;
Dr. A. Mazanowski, prof. gimn., wykładał literaturę polską
XIX wieku;
Dr. E. Niezabitowski, asystent Uniw., wykładał biologję;
Ks. Dr. A. Podwin, wykładał etykę chrześcijańską i historję
Kościoła;
Dr. J. Rostafiński, prof. Uniw., wykładał botanikę i o elemen-
tarnych zjawiskach życia;
Dr. L. Rydel, wykładał literaturę powszechną;
J. Siedlecki, udzielał lekcyi rysunków;
Dr. M. Straszewski, prof. Uniw., wykładał historję filozofii;
L. Stroynowski, art. malarz, wykładał anatomję ludzką;
A. Szarłowski, radca szkolny, wykładał historję powszechną;
W. Wodzinowski, art. malarz, udzielał nauki malarstwa;
Dr. M. Żmigrodzki, wykładał historję sztuki.

Przewodniczącym Wydz. literackiego był prof. Szarłowski;
przyrodniczego prof. Marchlewski; artystycznego Jacek
Malczewski; dyrektorem Zakładu był Józef Rostafiński.

2. Uczennice.

A. Spis uczenic zwyczajnych wydziałów naukowych.

Wzmianka po nazwisku »(zeszłor.)« oznacza, że uczennica wysłuchawszy I-go kursu wstąpiła na II-gi; jeżeli takiej wzmianki o uczennicy II-go kursu niema, znaczy to, że zapisała się odrazu na kurs II-gi.

Wzmianka po nazwisku »(I półr.)« oznacza, że uczennica była tylko przez jedno półrocze na kursie; »(II półr.)« że wstąpiła w drugim.

Litera P w kolumnie składanych egzaminów oznacza, że uczennica zdawała egzamina z dwu kursów i otrzymała dyplom z ukończenia instytutu.

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
1. Ancutówna Antonina (zeszłor.)	—	I	—	—	P
2. Bauerówna Hermina	I	—	—	—	I
3. Bogdanowiczówna Marya (zeszłr.)	—	I	—	I	—
4. Brykczyńska Anna	—	I	—	I	—
5. Chelmiecka Zofia	—	I	—	—	—
6. Chołocińska Janina (I półr.) .	I	—	—	—	—
7. Chrystowska Marya (zeszłr.) . .	—	I	—	I	—
8. Czajkowska Aniela	—	—	I	—	I
9. Czoborowska Karolina (zeszłr.)	—	I	—	—	P
10. Domańska Zofia	I	—	—	—	—
11. Dougłasówna Zofia	I	—	—	—	I
12. Dulewiczówna Władysława . .	I	—	—	I	—
13. Dzierżawska Janina	I	—	I	—	I
14. Filochowska Helena	I	—	—	—	—
15. Gallówna Marya	I	—	—	—	—
16. Goćkowska Wanda (zeszłr.) . .	—	I	—	I	—
17. Grodzińska Zofia (I półr.) . .	I	—	—	—	—
18. Hellerówna Ludwika (zeszłr.) .	—	I	—	I	—
19. Hulewiczówna Kazim. (2 półr.)	I	—	—	—	—
20. Hulewiczówna Marya (zeszłr.) .	—	I	—	—	—
21. Indycka Kazimiera	I	—	—	I	—
22. Jakubowska Janina (I półr.) .	I	—	—	—	—
23. Janicka Jadwiga	I	—	—	—	I
24. Janowska Kazim. (zeszłr.) (2 półr.)	—	I	—	I	—
25. Jarrówna Stefania (zeszłr.) . .	—	I	—	I	—
26. Jasiewiczówna Zofia	I	—	—	I	—
27. Kilińska Marya	—	I	—	—	—
28. Kiwerska Janina (zeszłr.) . . .	—	I	—	—	P

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod.	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
29. Kulikowska Marya	I	—	—	—	—
30. Kulikowska Zofia	I	—	—	I	—
31. Kuncewiczówna Wanda (zeszłr.)	—	I	—	—	P
32. Lohmanówna Ludwika	—	I	—	—	—
33. Lubdziecka Emilia (zeszłr.) . .	—	—	I	I	—
34. Łepkowska Eugenia	I	—	—	I	—
35. Łopuszańska Helena	I	—	—	I	—
36. Łukomska Jadwiga	—	I	—	—	—
37. Majewska Jadwiga	—	—	I	I	—
38. Malinowska Janina	—	I	—	—	—
39. Małachowska Marya (zeszłr.) . .	—	—	I	I	—
40. Małachowska Wanda (zeszłr.) . .	—	I	—	I	—
41. Minejko Stanisława	I	—	—	—	—
42. Muszyńska Zofia (I półr.) . . .	I	—	—	I	—
43. Neyman Ida	I	—	—	I	—
44. Niedziałkowska Jadwiga (2 półr.)	—	I	—	I	—
45. Nowakowska Stefania (2 półr.)	—	—	I	I	—
46. Ossowska Marya (zeszłr.) . . .	—	I	—	—	P
47. Parwi Felicja	I	—	—	I	—
48. Piłsudzka Ludwika (I półr.) . .	I	—	—	I	—
49. Plage Wilhelmina	—	I	I	—	—
50. Pokrzywnicka Józefa (zeszłr.) . .	—	I	—	I	—
51. Ponińska Róża	I	—	—	—	I
52. Przanowska Marya (zeszłr.) . . .	—	I	—	—	—
53. Rabek Halina	I	—	—	I	—
54. Rabowska Elżbieta (I półr.) . . .	—	—	I	I	—
55. Rostafińska Zofia (zeszłr.) . . .	—	—	I	—	I
56. Rumińska Natalia	I	—	—	I	—
57. Rymkiewiczówna Helena (zeszłr.)	—	I	—	I	—
58. Sawicka Adela (zeszłr.)	—	I	—	—	P
59. Sawicka Czesława	I	—	—	—	I
60. Sawicka Konrada (2 półr. liter.)	I	—	I	—	I
61. Sieglówna Anna	I	—	—	I	—
62. Sieglówna Ottylia (zeszłr.) . . .	—	I	—	I	—
63. Sieragowska Helena (zeszłr.) . .	—	I	—	—	P
64. Stecka Marya (zeszłr.) (2 półr.)	—	I	—	I	—
65. Stożkówna Marya	I	—	—	—	I
66. Suhecka Anatolia	I	—	—	I	—
67. Świdzińska Ewa	I	—	—	—	I

	Wydz. liter.		Wydz. przyrod.	Egzamina	
	Kurs I	Kurs II	Kurs II	składa	zdała
68. Theefs Emilia	I	—	—	I	—
69. Tollkaczówna Marya	I	—	—	—	I
70. Ueberallówna Krystyna (zeszł.) (I półr.)	I	—	—	—	—
71. Urbańska Halina (zeszłr.)	—	—	I	—	I
72. Wasiutyńska Albertyna (2 półr.)	—	I	—	—	—
73. Wasserberg Dora (zeszłr.)	—	I	—	I	—
74. Wielowiejska Marya (I półr.)	—	I	—	—	—
75. Wodzińska Irena (I półr.)	I	—	—	—	—
76. Wolfeldówna Helena (zeszłr.)	—	I	—	I	—
77. Wrzeszczówna Klaudia (zeszłr.)	—	I	—	—	P
78. Wyleżyńska Aurelia (zeszłr.)	—	I	—	—	P
79. Zdanowska Józefa	I	—	—	I	—
80. Żurkowska Wanda	I	—	—	I	—

B. Spis uczenic wydziału artystycznego.

R oznacza lekcye rysunków; M malarstwa; W kurs rysunków wieczornych.

W kolumnie odznaczeń 1 znaczy najwyższą nagrodę t. j. list pochwalny;

2 uznanie za postęp; 3 wzmiankę początkującym.

	Dawna	Nowa	Odznaczenia 1, 2 lub 3
1. Arnsztajn Stefania R. W.	—	I	—
2. Bergierówna Eugenia R.	—	I	—
3. Bidermann Izabella M.	—	I	3
4. Chmielowska Marya R. M. W.	I	—	I
5. Dankowska Marya R. M.	I	—	—
6. Dobrzyńska Anna R.	—	I	—
7. Fitzner Gilberta R.	—	I	—
8. Giżycka Julia R. M.	I	—	—
9. Gutowska Helena R. M.	—	I	—
10. Horsetzky Anna R.	—	I	3
11. Hulewiczówna Marya R.	I	—	—
12. Jachimowiczówna Kazimiera R. W.	—	I	—
13. Jakimowiczówna Bronisława W.	—	I	—
14. Janoszanka Michalina R.	I	—	—
15. Januszczak Antonina R.	—	I	—

	Dawna	Nowa	Odnacze- nia 1, 2 lub 3
16. Januszkiewiczowa Teodora R. M. W.	I	—	—
17. Jarosławska Jadwiga R.	—	I	—
18. Jarymowiczowa Klementyna R.	—	I	—
19. Jasiewiczówna Zofia W.	—	I	—
20. Kernówna Zofia W.	I	—	—
21. Knausówna Emilia R.	—	I	—
22. Kozłowska Matylda R. W.	—	I	—
23. Kraütlerówna Stefania R. W.	—	I	3
24. Lewakowska Janina R. W.	—	I	—
25. Librowiczówna Stefania R.	—	I	—
26. Limbeckówna Albina R. M.	I	—	3
27. Małachowska Jadwiga R.	I	—	—
28. Minejko Marya R. M. W.	—	I	—
29. Obrąpalska Kazimiera W.	I	—	—
30. Płonczyńska Lola R.	—	I	—
31. Pruszyńska Aurelia W.	I	—	—
32. Przewłocka Konstancja R.	—	I	—
33. Rutkowska Stefania R. M.	I	—	3
34. Sebaldówna Helena R.	—	I	3
35. Sinolęcka Wiktorya R. W.	I	—	—
36. Skórzewska Teresa R. M. W.	I	—	—
37. Sołtanówna-Pereświt Marya R.	—	I	—
38. Swolkienówna Jadwiga R. M.	I	—	—
39. Trenklerówna Teodora R. W.	—	I	2
40. Tschapkówna Walerya R.	—	I	—
41. Tyszkiewiczówna hr. Marya R.	—	I	—
42. Wąsowiczówna Helena R.	—	I	—
43. Wiśniewska Prawdzic Stanisława W.	—	I	—
44. Wiszniewska Marya R.	—	I	—
45. Wojnarska Helena R.	—	I	—
46. Zbijewska Wanda R. M. W.	I	—	—
47. Zielińska Józefa R. M.	I	—	2

W roku szkolnym 1903/4 zapisało się jako uczeniec z wyciecznych osób 80, z pomiedzy nich chodzilo:

	Kursa: I. Lit.	II. Lit.	II. Przynr.	Razem
przez oba półroczia	30	29	10	69
tylko w zimowym półroczu	7	I	—	8
tylko w letnim półroczu	I	4	I	6
Razem	38	34	11	83

Jeżeli w tem zestawieniu ilość uczenic zapisanych na różne kursa i wydziały wynosi 83, pomimo tego, że ogólna liczba tej kategorii wynosi tylko 80; pochodzi to stąd, że trzy uczennice zwyczajne zapisały się współcześnie na oba wydziały.

— Uczenic nadzwyczajnych było:

Ze zwyczajnych zapisanych na osobne przedmioty . . .	11
Z pomiędzy artystek	5
Wyłącznie nadzwyczajnych	50
	<hr/>
Razem . . .	66

Z pomiędzy nich chodziło:

	Półr. zimowe	Półr. letnie
przez cały rok	34	34
tylko w zimowym półroczu	23	—
tylko w letnim półroczu	—	9
	<hr/>	<hr/>
Było zapisanych razem w półroczu . . .	57	43

Z pomiędzy tych uczenic zapisało się:

	Półr. zimowe	Półr. letnie
— Na biologię	—	I
» botanikę	3	—
» ekonomię polityczną	6	6
» etykę chrześcijańską	I	I
» fizyologię	12	7
» geologię	I	—
» historję filozofii	4	6
» » polską kurs I	11	10
» » » » II	10	10
» » powsz. » I	14	9
» » » » II	6	2
» » sztuki » I	5	7
» » » » II	3	2
» literaturę polską	10	8
» » » XIX w.	12	9
» » powszechną	16	17

Na wydziale artystycznym było zapisanych ogółem osób 47, z pomiędzy nich były 2 uczennice zwyczajne i 5 nadzwyczajnych.

Dawniej zapisanych uczenic	było	17
Nowo	»	»
		»
		»
		30
Razem j. w.		47

Z pomiędzy nich chodziło:

Na same rysunki osób	. . . . .	22
» rysunki i rysunki wieczorne	. . . . .	7
» rysunki i malarstwo	. . . . .	7
» » » i rysunki wieczorne		5
» rysunki wieczorne wyłącznie	. . . . .	5
» malarstwo wyłącznie	. . . . .	1
Razem j. w.		47

To znaczy, że było zapisanych ogółem:

Na rysunki osób	. . . . .	41
» » wieczorne	. . . . .	17
» malarstwo	. . . . .	13

Pomijając zatem osoby zapisane współcześnie w jakichkolwiek dwu kategoriach, będziemy mieć ogółem w ciągu całego roku:

Uczenic zwyczajnych wydziałów naukowych	. . . . .	80
» wydziału artystycznego	. . . . .	45
» wyłącznie nadzwyczajnych	. . . . .	49
Razem osób		174

Z pomiędzy nich było ewangeliczek 9, wyznania mojżeszowego 14, reszta katoliczki.

Co do narodowości zapisała się 1 węgierka, 3 niemki, inne jako polki.

Te osoby co do pochodzenia rozdzielały się w następujący sposób:

	Zwycz.	Nadzw.	Artyst.	Razem
Galicja	19	27	23	69
Austria	2	—	1	3
Królestwo polskie	23	11	13	47
Litwa	6	3	2	11
Wołyń, Podole, Ukraina	14	2	2	18
Inne gub. ces. ros.	12	4	1	17
Zabór pruski	3	1	1	5
Węgry	—	1	2	3
Azja	1	—	—	1
Razem	80	49	45	174

Jak zwykle uczennice zwyczajne wydziałów naukowych wstępujące na kursa były przeważnie w wieku od 18—20 lat. Wszystkie oprócz 15 miały świadectwa z ukończenia średnich zakładów naukowych.

Sekcja szkolna zwolniła od czesnego na wydziałach naukowych 5 uczennic zwyczajnych w całości na przeciąg całego roku, a 6 w letnim półroczu. Na wydziale zaś artystycznym uwolniono 1 uczennicę, chodzącą wyłącznie na rysunki, 7 chodzących i na malarstwo uwolniono w całości, 5 częściowo.

C. Egzamina i postępy.

W ubiegłym roku szkolnym zapisało się 11 uczennic na II kurs przyrodniczy; ale 1 tylko na 1 półroczu. Z pomiędzy nich 5 rozpoczęło egzamina a 5 otrzymało świadectwa z ukończenia kursu.

Na 1 kursie wydziału literackiego było zapisanych 38 uczennic, z pomiędzy których 30 chodziło przez oba półrocza, 7 było zapisanych tylko zimą a 1 tylko latem, dwie przyrodniczki chodziły współcześnie i na wykłady literackie tego kursu. Z pomiędzy 7 chodzących przez jedno półroczu tylko jedna przystąpiła do egzaminu. Z 30 chodzących przez oba półrocza otrzymało świadectwa z ukończenia kursu 8, 13 składało egzamin a 9 nie zdawało egzaminu.

Na kursie drugim literackim było wogóle zapisanych 34 osób, z pomiędzy których 29 chodziło przez oba półrocza. Z 5 uczęszczających przez jedno półrocze 3 składało egzamina. Z 29 chodzących przez oba półrocza skończyło kurs z patentem 9 uczenie, 14 rozpoczęło egzamina, 7 nie zdało ich.

Zestawienie tych stosunków tak się przedstawia:

	nie zdawało	nie składa	skończyło kurs	ma dyplom	razem składało
I kurs literacki	9	13	8	—	21
II » »	7	14	9	9	23
II » przyrodniczy	—	5	5	—	10
Razem	16	32	22	9	54

Ogółem z 80 uczenie, mogło otrzymać świadectwo z ukończenia pierwszego kursu, bo chodziło przez oba półrocza, 70, z nich przystąpiło do egzaminów 54, to znaczy 77⁰/₁₀₀, 22 otrzymało świadectwa z ukończonych egzaminów kursowych, a 9 uzyskało dyplom.

Ale i uczenie, które wysłuchały kursów w przeszłych latach, przyjeżdżały lub zgłaszały się do uzupełnienia egzaminów. Składa więc egzamin 1 uczenica z roku 1899/900; 2 z r. 1900/1; 1 z r. 1901/2; 7 z r. 1902/3. Razem było więc takich 11, a że tegorocznych uczenie 22 ukończyło egzamina, więc razem wydano 33 świadectw z ukończenia kursu. Dyplomów zaś wydano 11, to jest 9 tegorocznym uczenicom i 2 dawniejszym.

Otrzymały dyplomy: Holzbergerówna Augusta, która uczęszczała na kursa w latach 1899/900 i 1900/1, Mackiewiczówna Marya, uczęszczająca na kursa w latach 1900/1 i 1901/2, oraz tegoroczne uczenie: Ancutówna Antonina, Czoborowska Karolina, Kiwerska Janina, Kuncewiczówna Wanda, Ossowska Marya, Sawicka Aniela, Sieragowska Helena, Wrzeszczówna Klaudia oraz Wyleżyńska Aurelia.

Na wydziale artystycznym jury, złożone z dyrektora kursu Jacka Malczewskiego oraz pp.: Józefa Siedleckiego

i Wincentego Wodzinowskiego, przyznało na dorocznej wystawie uczenie: 1) List pochwalny p. Chmielowskiej Maryi, 2) Uznanie za postęp: Trenklerównie Teodorze i Zielińskiej Józefie, 3) udzieliło zaś wzmiankę początkującym: Bidermann Izabeli, Horsetzky Annie, Krautlerównie Stefanii, Limbeckównie Albinie, Rutkowskiej Stefanii i Sebaldównie Helenie.

3. Bilans Kursów

za czas od 1-go października 1903 do 30-go czerwca 1904 roku¹⁾
sprawdzony 8. XI. 1904 r. przez buhalterję miejską.

Dochody:

	K.	h.	K.	h.
Saldo z roku zeszłego			148	76
Czesne wydziału liter. uczenie zwyczaj.	7.100	—		
» » » » nadzw.	2.612	—		
» » przyr. » zwyczaj.	590	—		
» » » » nadzw.	220	—		
Za bilety wstępu	21	—	10.543	—
Czesne wydziału artyst. malarstwo . .	496	50		
» » » rysunki	2.366	—		
» » » rys. wieczorne	480	—	3.342	50
Wpisowe na wszystkich wydziałach .	588	—	588	—
Gotówką z Magistratu	5.800	—	5.800	—
	<u>20.273</u>	<u>50</u>	<u>20.422</u>	<u>26</u>

Wydatki:

	K.	h.	K.	h.
Czynsz za dwie pracownie	1.170	36		
Usługa w trzech lokalach	620	—		
Sekretarka	900	—		
	<u>2.690</u>	<u>36</u>		

¹⁾ Na przyszłość, według rozporządzenia Sekcyi szkolnej, rachunki Kursów będą podawane corocznie do sprawdzenia Magistratowi z końcem czerwca. Zastosowanie tego przepisu w b. roku po raz pierwszy spowodowało, że bilans obejmuje tylko trzy kwartały.

	K.	h.	K.	h.
Z przeniesienia	2.690	36		
Dodatek dyrektora	600	—		
Ryczałt kancelaryjny	180	—		
Czesne prof. na wydziałach naukowych	8.124	—		
» » » wydziale artystycznym	4.740	—		
Modele na wydziale artystycznym . .	660	40		
Nagrody » » »	200	—		
Druk sprawozdania	70	—		
Aparat naukowy	790	29		
Sprzęty i utrzymanie porządku . . .	545	93		
Światło	160	66	18.761	64
Saldo na wydatki ostatniego kwartału			1.660	62
			<hr/>	
			20.422	26

4. Kronika.

Pomijając zwykłą zmianę profesorów wydziału przyrodniczego, powtarzającą się corocznie, ze względu, że co rok tylko jest jeden kurs przyrodniczy, w składzie grona nauczycielskiego zaszły te zmiany, że wykłady higieny po prof. J. Nowaku — niemogącym podołać rozlicznym swoim obowiązkom — objął Dr. S. Droba; z tego samego powodu w wykładach zoologii zastąpił prof. H. Hoyerera członek Akademii W. Kulczyński, a ks. Bakanowskiego, który opuścił Kraków, ks. Dr. A. Podwin.

Po śmierci ś. p. A. Baranieckiego wdzięczne jego uczennice ze wszystkich ziem polskich postanowiły ofiarować jego biust jako założycielowi Kursów do własnego ich gmachu. Biust ten został wykonany w bronzie i znajdował się w rękach pani Heleny z hr. Dzieduszyckich Mieczysławowej Pawlikowskiej, oczekując budowy gmachu. Pani Pawlikowska, pod której patronatem rzecz była podjęta, nie chcąc biustu u siebie dłużej przechowywać, złożyła go w moje ręce razem z książką wkładek Kasy Tow. Zaliczkowego w Krakowie Nr. 1787 (tom X, nr. 284) na kwotę 189 K. 27 h., przezna-

czoną na postument i napis. Biust ma być Kursom darowany z chwilą, skoro znajdą się pod własnym dachem.

Nowy gmach staje się nagłą potrzebą Kursów. Okazały one taką żywotność, że pomimo uniwersytetu, biorącego przeważnie niższe czesne i dającego swobodę, której Kursa nie mają, ilość uczenic nietylko się od tego czasu nie zmniejszyła, ale owszem wzrasta. W roku 1899/00 było wszystkich uczenic uczęszczających 66, na zimowe półrocze 1904/5 zapisało się ich 102 (osób 87, bo kilkanaście jest współcześnie na wydziale przyrodniczym i literackim). Wskutek tego jest poprostu ciasno. Co ważniejsza, gmina traci niepotrzebnie co rok kilka tysięcy koron na czynsze.

Pod tym względem można przytoczyć następujące daty: Lokale Kursów (trzy, na Karmelickiej, Batorego i Szewskiej) zajmują 461 metrów kwadratowych powierzchni. Kursa płacą za nie czynsz w kwocie 4.357 Koron. Licząc, że gmach Kursów piętrowy miałby na każdym piętrze 400 metrów (a zatem razem 800 m.), to licząc koszt budowy metra po 150 Kor., otrzymamy kwotę 60.000 K. A zatem procent od tej kwoty wraz z amortyzacją byłby znacznie niższy od dotychczasowego czynszu, a gmach z czasem stałby się własnością gminy.

Kursa nie potrzebują się zresztą oglądać jedynie na zaciągnięcie pożyczki, bo posiadają dwa fundusze, które mogą być w tym celu użyte. Fundusz pierwszy imienia A. Baranieckiego, składany przez uczennice, wynosił z końcem 1904 r. kwotę 8.257 K. 51 h. Drugi fundusz imienia Maryi Fałęckiej jeszcze nie jest w zupełności zrealizowany. Z końcem 1904 r. wynosił on w papierach wartościowych i gotówce 27.146 K. 96 h. a oprócz tego pretensye hipotecznie 4.400 K., 2.000 K. i 3.045 Rs. z procentami. Co do tej ostatniej sumy objaśnił mnie adwokat z Warszawy, że nie może mi nic powiedzieć, co subhastacya przyniesie. Licząc więc tylko dwie pierwsze pretensye z niezrealizowanych oraz wartość powyższych dwu fundacyi, otrzymamy poważną kwotę 51.800 K., obciążoną dożywociem kilkuset Koron. Nic więc nie przeszkadza budowie własnego gmachu, owszem status quo trzeba uważać za

marnowanie grosza publicznego. To też Kuratorya oświadczyła się już dwukrotnie za budową własnego gmachu.

Sprawa subwencji dla Kursów została w sejmie dzięki poparciu JW. Pana Prezydenta pomyślnie załatwiona, sejm przyznał bowiem Kursom 2.000 K. rocznie z warunkiem, że Rząd na ten cel conajmniej taką samą kwotą się przyczyni. Jego Exelencya pan minister L. Piętak przyrzekł poparcie tej sprawy i możemy mieć nadzieję, że będzie pomyślnie załatwiona.

Co do planu naukowego, to okazał się dobrym w praktyce i wymaga drobnych tylko zmian, które w przyszłym półroczu zostaną przedłożone Kuratoryi. O głębszych zmianach, rozwinięcia Kursów na trzyletnie i o rozwoju malarstwa nie można myśleć przed otrzymaniem własnego gmachu z odpowiednimi salami, od których taki rozwój bezwarunkowo zależy.

